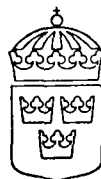

Finansutskottets betänkande

1989/90; FiU45

Statsbudgetens utgifter för budgetåret
1990/91

1989/90
FiU45

Propositionen

I *bilaga 1 till proposition 1989/90: 150* (kompletteringspropositionen) har regeringen föreslagit riksdagen att

4. godkänna beräkningen av förändringar i anslagsbehållningarna för budgetåret 1990/91,

5. godkänna beräkningen av Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto för budgetåret 1990/91.

I kompletteringspropositionen framhålls att det får ankomma på riksdagens finansutskott att göra justeringar för sådana förändringar som inte kunnat beaktas i propositionen.

Utskottet

De samlade statsutgifterna ett visst budgetår utgör summan av

- alla utgiftsanslag fördelade på 17 huvudtitlar,
- förändringar i behållningar på reservationsanslag,
- förändringar i utnyttjande av rörliga krediter,
- beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto.

I det följande kommenterar utskottet beräkningarna av dessa budgetposter i statsbudgeten för budgetåret 1990/91.

Statsbudgetens utgiftsanslag

I *budgetpropositionen* beräknades medelsbehovet på statsbudgetens ca 715 utgiftsanslag under budgetåret 1990/91 till 398,3 miljarder kronor.

Regeringen har därefter i 20 *särpropositioner* lagt fram förslag för riksdagen som sammantagna ökar anslagsbehovet med netto 19,4 miljarder kronor. Det ökade medelsbehovet är främst föranlett av de förslag regeringen fört fram i propositionerna

- 1989/90: 88 om vissa näringspolitiska frågor (+ 6,7 mdr. kr.),
- 1989/90: 144 om räntebidrag och bostadsbidrag (+ 4,9 mdr. kr.),
- 1989/90: 146 om livsmedelspolitiken (+ 2,9 mdr. kr.),
- 1989/90: 140 om höjning av de allmänna barnbidragen (+ 1,9 mdr. kr.),

- 1989/90: 90 om forskning (+ 1,2 mdr. kr.),
- 1989/90: 145 om höjt pensionstillskott och förbättring av vissa andra folkpensionsförmåner (+ 0,5 mdr. kr.),
- 1989/90: 105 om samordnad flyktingmottagning (+ 0,5 mdr. kr.) och
- 1989/90: 76 om regionalpolitik för 90-talet (+ 0,4 mdr. kr.).

Slutligen har regeringen i *kompletteringspropositionen* dels föreslagit att anslaget till statsskuldräntor ökas med 4,0 miljarder kronor, dels förordat att vissa andra anslag höjs med 2,7 miljarder kronor. Till följd härav ökar alltså nettobelastningen på statsbudgeten med ytterligare 6,7 miljarder kronor. Den vid sidan av statsskuldräntorna största enskilda anslagshöjningen i kompletteringspropositionen avser anslaget till förläggningskostnader för flyktingar som räknas upp med 2,4 miljarder kronor.

Med de jämkningar som tillkommit under våren 1990 uppgår därmed regeringens och riksdagens förvaltningsstyrelses förslag till medelsberäkning för budgetåret 1990/91 till sammanlagt 424,3 miljarder kronor, vilket är 26,0 miljarder kronor mer än motsvarande belopp i budgetpropositionen.

Utskottet har i efterföljande tabell ställt samman regeringens förslag till medelsberäkning med de ändringar som riksdagen beslutat att göra i dessa förslag. En mer detaljerad redovisning av de ändringar som riksdagen vidtagit lämnas i en *bilaga* till betänkandet.

Tabell. Sammanställning av riksdagens beslut med anledning av regeringens förslag för budgetåret 1990/91

1 000-tal kr.

	Av regeringen föreslaget belopp	Av riksdagen beslutat belopp	Förändring Ökning (+) Minskning (–)
<i>Utgiftsanslag:</i>			
Kungl. hov- och slottsstaterna	47 816	47 816	0
Justitiedepartementet	5 807 782	5 807 782	0
Utrikesdepartementet	15 001 806	15 001 806	0
Försvarsdepartementet	35 453 526	35 453 526	0
Socialdepartementet	116 349 773	116 290 273	– 59 500
Kommunikationsdepartementet	22 351 535	17 787 535	– 4 564 000
Finansdepartementet	26 379 366	26 379 366	0
Utbildningsdepartementet	56 878 219	57 008 278	+ 130 059
Jordbruksdepartementet	8 062 619	8 717 019	+ 654 400
Arbetsmarknadsdepartementet	28 385 264	28 385 264	0
Bostadsdepartementet	25 919 562	25 945 062	+ 25 500
Industridepartementet	6 337 843	6 418 343	+ 80 500
Civildepartementet	15 728 991	15 734 591	+ 5 600
Miljödepartementet	1 018 037	1 048 037	+ 30 000
Riksdagen och dess myndigheter	568 995	568 770	– 225
Räntor på statsskulden, m. m.	60 000 000	59 000 000	– 1 000 000
Oförutsedda utgifter	1 000	1 000	0
Summa utgiftsanslag	424 292 134	419 594 468	– 4 697 666

Av den bilagda sammanställningen framgår att riksdagen beslutat ändra medelstilldelningen på sammanlagt 45 anslag. Av dessa förändringar har 4 sin grund i att medel omfördelats mellan olika anslag på försvarsdepartementets huvudtitel. Dessutom har riksdagen beslutat att i 36 fall höja anslag med sammanlagt 1 538 milj. kr. och i 4 fall minska anslag med 5 235 milj. kr. Därtill kommer att utgifterna för statsskuldräntor har räknats ned med 1,0 miljarder kronor i förhållande till den justering som är gjord i kompletteringspropositionen.

Den mest betydande anslagsminskningen uppgår till 5 000 milj. kr. och är föranledd av att riksdagen beslutat att tills vidare inte anvisa medel till en infrastrukturfond för transportsektorn. Trafikutskottet har i sitt betänkande 1989/90: TU27 uttalat att utskottet delar regeringens uppfattning att 5 000 milj. kr. bör anvisas för infrastrukturinvesteringar på trafikområdet i form av ett engångsanslag. Enligt trafikutskottets mening är det emellertid oklart för vilka ändamål anslaget skall användas och vem som skall fatta beslut om användningen. Trafikutskottet har därför, med riksdagens gillande, framhållit att regeringen bör återkomma med förslag till medelsanvisning då också närmare preciseringar av användningen och administrationen av anslaget bör redovisas. Eftersom denna anslagsminskning motsvaras av en lika stor justering av reservationsmedelsbehållningarna (se nedan) får anslagsminskningen ingen effekt på statsbudgetens saldo.

De vidtagna ändringarna har inneburit att utgiftsanslagen exkl. statsskuldräntor och föreslagen infrastrukturfond har ökat med 1 302 milj. kr. på riksdagens initiativ.

De förändringar som gjorts i utgiftsanslagen för budgetåret 1990/91 sedan budgetpropositionen lades fram kan sammanfattas på följande sätt (milj. kr.)

Utgiftsanslag enligt budgetpropositionen	398 256
Förslag lämnade i särpropositioner	+ 19 382
Förslag lämnade i kompletteringspropositionen	
ändrad beräkning av statsskuldräntor	+ 4 000
övrigt	+ 2 654
Av riksdagen beslutade ändringar	
statsskuldräntor	– 1 000
infrastrukturinvesteringar inom transportsektorn	– 5 000
övriga anslag (se bilagda specifikation)	+ 1 302
Summa utgiftsanslag i statsbudgeten	419 594

Förändring av anslagsbehållningar

För reservationsanslag gäller att en besparing på ett sådant anslag får reserveras till efterföljande budgetår. Som en följd härav kan utbetalningarna komma att avsevärt avvika från det anslagna beloppet. Summan av alla dessa avvikelser registreras som en förändring av anslagsbehållningarna.

En minskning av anslagsbehållningarna är liktydigt med att *utnyttjandet* av reservationsmedel överstiger vad som *anvisats* i form av reservationsanslag för det aktuella budgetåret. En del av anslagsbehållningarna från tidigare år måste då tas i anspråk. Minskningen registreras därför som en ökad belastning på statsbudgetens utgiftssida. Omvänt gäller att en ökning av anslagsbehållningarna innebär att utbetalningarna blir lägre än de belopp som anvisats. Detta tas upp som en negativ post på utgiftssidan.

I det reviderade budgetförslaget räknar föredraganden med att anslagsbehållningarna skall öka med 3,5 miljarder kronor under budgetåret 1990/91. Av den reviderade finansplanen framgår (s. 44) att man vid denna beräkning förutsatt att den föreslagna infrastrukturfonden för investeringar i järnvägs- och kollektivtrafik inte skall tas i anspråk under budgetåret 1990/91. Som en följd härav har en tidigare väntad minskning av anslagsbehållningarna på 1,5 miljarder kronor förbytt i en ökning med 3,5 miljarder kronor. Justeringen motsvarar med andra ord engångsanslaget på 5 miljarder kronor som avdelats för inrättandet av fonden.

Eftersom riksdagen beslutat att tills vidare inte anvisa medel för en sådan fond beräknar finansutskottet att anslagsbehållningarna under budgetåret 1990/91 kommer att minska med 1,5 miljarder kronor.

Förändringar i dispositionen av rörliga krediter

Vissa affärsverk, myndigheter och bolag har enligt riksdagens beslut möjlighet att utnyttja rörliga krediter hos riksgäldskontoret. Förändringar i den utestående lånestocken, dvs. förändringar i nettoutlåningen, har hittills registrerats på statsbudgeten som en förändring i dispositionen av rörliga krediter.

I det reviderade budgetförslaget förordas att förändringar i utnyttjandet av rörliga krediter inte längre skall redovisas som en del av statsbudgeten. Liksom statens utgifter för viss annan upplåning bör denna redovisning lyftas ut från statsbudgeten. Utskottet har för sin del inte haft något att erinra mot en sådan lösning (1989/90: FiU40, s. 79). Denna post bör därför utgå ur statsbudgeten.

Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto

För att redan i statsbudgeten kunna redovisa en total budgetbelastning, som så nära som möjligt ansluter sig till det väntade utfallet, används en ospecificerad post kallad Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto. På den förs sådana utgifter och inkomster upp, för vilka konkreta förslag ännu inte föreligger eller där beloppen inte exakt kan beräknas.

I det reviderade budgetförslaget föreslås att posten Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto förs upp med 4 miljarder kronor för budgetåret 1990/91.

Utskottet gör ingen annan bedömning än föredraganden.

Sammanfattningsvis beräknar utskottet statsutgifterna för budgetåret 1990/91 på följande sätt (milj. kr.).

Statsutgifter 1990/91	Budgetförslag i prop. 150	Utskottet
Utgiftsanslag exkl. statsskuldräntor	364 427	360 594
Statskuldräntor	60 000	59 000
Förändringar i anslagsbehållningar	- 3 500	1 500
Ändrad disposition av rörliga krediter	—	—
Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto	4 000	4 000
Summa statsutgifter	424 927	425 094

Utskottet har i betänkande 1989/90: FiU44 beräknat statsbudgetens inkomster under budgetåret 1990/91 till 424 405 milj. kr. Utskottet beräknar således att ett underskott på 689 milj. kr. uppkommer på statsbudgeten för samma budgetår.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *förändringar i anslagsbehållningarna* att riksdagen med anledning av proposition 1989/90: 150 bilaga 1 mom. 4 godkänner vad utskottet anfört om beräkningen av Förändringar i anslagsbehållningarna för budgetåret 1990/91,
2. beträffande *beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto* att riksdagen godkänner den i proposition 1989/90: 150 bilaga 1 mom. 5 redovisade beräkningen av Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto för budgetåret 1990/91.

Utskottet hemställer att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Stockholm den 13 juni 1990

På finansutskottets vägnar

Anne Wibble

Närvarande: Anne Wibble (fp), Roland Sundgren (s), Lars Tobisson (m), Arne Andersson i Gamleby (s), Gunnar Björk (c), Per Olof Håkansson (s), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Lisbet Calner (s), Arne Kjörnsberg (s), Filip Fridolfsson (m), Lars De Geer (fp), Ivar Franzén (c), Lars-Ove Hagberg (v), Carl Frick (mp), Marianne Carlström (s) och Sonia Karlsson (s).

Specifikation av anslagsförändringar i förhållande till regeringens förslag för budgetåret 1990/91

1 000-tal kr.

Bet. nr	Prop. nr	Huvudtitel Anslag Anslagsform	Av regeringen föreslaget belopp	Av riksdagen beslutat belopp	Förändring Ökning (+) Minskning (–)	
IV. Försvarsdepartementet						
FöU7	100 bil. 6	F 14 Frivilliga försvarsorganisatio- ner m. m. (f)	118 687	125 687	+	7 000 ¹
FöU7	100 bil. 6	F 16 Reserv för det militära försvaret (f)	130 000	123 000	–	7 000 ¹
FöU7	100 bil. 6	I 6 Frivilliga försvarsorganisationer inom den civila delen av total- försvaret m. m. (f)	61 550	64 550	+	3 000 ²
FöU7	100 bil. 6	K 2 Beredskapslagring och industriella åtgärder (rcs)	128 642	125 642	–	3 000 ²
				Summa	±	0
V. Socialdepartementet						
SfU24	100 bil. 7	C 2 Bidrag till föräldraförsäkringen (f)	2 435 000	2 240 000	–	195 000
SfU9	100 bil. 7	D 2 Folkpensioner (f)	61 820 000	61 950 000	+	130 000
SoU17 res. 12	100 bil. 7	E 4 Statens rättsläkarstationer (f)	37 649	43 149	+	5 500
				Summa	–	59 500
VI. Kommunikationsdepartementet						
TU27	88 bil. 2	B 6 Bidrag till drift och byggande av enskilda vägar (res)	482 000	582 000	+	100 000
TU27	88 bil. 2	D 2 Nyinvesteringar i stomjärnvägar (res)	864 000	1 200 000	+	336 000
TU27	88 bil. 2	En- gång Infrastrukturfond för transport- sektorn (res)	5 000 000	0	–	5 000 000 ³
				Summa	–	4 564 000
VIII. Utbildningsdepartementet						
UbU17	100 bil. 10	C 6 Bidrag till driften av folkhögskolor m. m. (f)	674 288	676 288	+	2 000
UbU18	100 bil. 10	D 4 Vissa särskilda utgifter inom hög- skolan m. m. (res)	117 060	122 060	+	5 000
UbU19	100 bil. 10	D 5 Utbildning för tekniska yrken (res)	1 214 158	1 217 258	+	3 100
UbU20	100 bil. 10	D 6 Utbildning för administrativa, ekonomiska och sociala yrken (res)	486 081	486 121	+	40
UbU21	100 bil. 10	D 7 Utbildning för vårdyrken (res)	476 040	477 300	+	1 260
UbU22	100 bil. 10	D 8 Utbildning för undervisningsyrken (res)	859 673	860 673	+	1 000
UbU24	100 bil. 10	D 10 Lokala och individuella linjer samt fristående kurser (res)	652 204	664 564	+	12 360
UbU25	–	Nytt Utrustning till grundutbild- ning (res)	–	25 000	+	25 000
UbU25	90	E 1 Humanistiska fakulteterna (res)	301 735	302 535	+	800

Bet. nr	Prop. nr	Huvudtitel Anslag Anslagsform	Av regeringen föreslaget belopp	Av riksdagen beslutat belopp	Förändring Ökning (+) Minskning (–)	
UbU25	90	E 4 Samhällsvetenskapliga fakulteterna (res)	364 373	365 373	+	1 000
UbU25	90	E 8 Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna m. m. (res)	700 598	702 298	+	1 700
UbU25	90	E 12 Vissa särskilda utgifter för forskningsändamål (res)	53 548	55 548	+	2 000
SfU26	147	F 3 Studiehjälp m. m. (f)	2 690 600	2 650 600	–	40 000
SfU14	100 bil. 10	F 4 Studiemedel m. m. (f)	2 730 000	2 830 000	+	100 000
SfU14	100 bil. 10	F 7 Bidrag till vissa studiesociala ändamål (f)	17 074	17 474	+	400
KrU17	100 bil. 10	G 2 Bidrag till utvecklingsverksamhet inom kulturområdet m. m. (res)	96 631	99 405	+	2 774
KrU18	100 bil. 10	G 5 Bidrag till konstnärer (res)	26 002	26 602	+	600
KrU19	100 bil. 10	G 15 Bidrag till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (f)	308 969	314 802	+	5 833
KrU20	100 bil. 10	G 18 Bidrag till regional biblioteksverksamhet (f)	26 936	27 936	+	1 000
KrU29	100 bil. 10	G 24 Dialekt- och ortnamnsarkiven samt svenskt visarkiv (f)	20 582	20 857	+	275
KrU21	100 bil. 10	G 30 Centrala museer: Förvaltningskostnader (f)	345 937	346 287	+	350
KrU21	100 bil. 10	G 34 Bidrag till regionala museer (f)	50 245	52 512	+	2 267
UbU25	90, 100 bil. 10	I 2 Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m. m. (res)	530 000	531 300	+	1 300
					Summa	+ 130 059
IX. Jordbruksdepartementet						
JoU14	100 bil. 11	B 8 Främjande av rennäringen (res)	8 593	9 593	+	1 000
JoU25	–	Nytt Särskilda åtgärder för jordbruket i norra Sverige (res)	–	50 000	+	50 000
JoU25	146	C 3 Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område (f)	4 461 000	5 063 000	+	602 000
JoU14	100 bil. 11	E 1 Fiskeristyrelsen (f)	43 472	44 872	+	1 400
					Summa	+ 654 400
XI. Bostadsdepartementet						
BoU14	100 bil. 13	B 10 Bidrag till allmänna samlingslokaler m. m. (f)	78 000	80 000	+	2 000
KrU15	100 bil. 13	E 1 Stöd till idrotten (res)	352 500	376 000	+	23 500
					Summa	+ 25 500
XII. Industridepartementet						
AU13	76, 146	G 2 Regionala utvecklingsinsatser (res)	972 000	1 050 000	+	78 000
NU25	–	Nytt Främjande av landsbygdens elektrifiering (res)	–	2 500	+	2 500
					Summa	+ 80 500

Bet. nr	Prop. nr	Huvudtitel Anslag Anslagsform	Av regeringen föreslaget belopp	Av riksdagen beslutat belopp	Förändring Ökning (+) Minskning (–)	
XIII. Civildepartementet						
KrU14	100 bil. 15	H 2 Bidrag till central och lokal ungdomsverksamhet m.m. (res)	89 751	95 351	+	5 600
				Summa	+	5 600
XIV. Miljödepartementet						
JoU25	—	B 1 Statens naturvårdsverk (ram)	354 516	384 516	+	30 000
				Summa	+	30 000
XV. Riksdagen och dess myndigheter						
FiU15	100 bil. 17	B 2 Riksdagens revisorer och deras kansli (ram)	10 074	9 849	–	225
				Summa	–	225
XVI. Räntor på statsskulden, m.m.						
FiU43	150 bil. 1	1 Räntor på statsskulden, m.m. (f)	60 000 000	59 000 000	–	1 000 000
				Summa	–	1 000 000
Summa förändringar på statsbudgeten exkl. statsskuldräntor och infrastrukturfond						+1 302 334
inkl. statsskuldräntor och infrastrukturfond						–4697 666

¹ 7 000 tkr. överförda från anslaget F 16 *Reserv för det militära försvaret* till F 14 *Frivilliga försvarsorganisationer m. m.* på IV huvudtiteln.

² 3 000 tkr. överförda från anslaget K 2 *Beredskapslagring och industriella åtgärder* till I 6 *Frivilliga försvarsorganisationer inom den civila delen av totalförsvaret m. m.* på IV huvudtiteln.

³ Enligt trafikutskottet bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag till medelsanvisning på 5 miljarder kronor och därvid precisera hur anslaget skall användas och administreras.